

شیوه‌نامه ارجاع به منابع در نشریات معاونت پژوهش مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

نکات کلی

۱. انواع ارجاعات، توضیحات اضافی و معادل لاتین اصطلاحات و اسامی، با دادن شماره مسلسل، در پی‌نوشت‌های هر مقاله آورده می‌شوند. (بهرتر است از آوردن توضیحات اضافی پرهیز گردد). البته نشانی اصل یا ترجمه آیات قرآنی به صورت (بقره: ۱۲۳) در متن مقالات آورده می‌شوند.
۲. نقل قول‌ها، چه به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، باید مستند باشند.
۳. نقل قول‌های مستقیم داخل گیومه (« ») قرار می‌گیرند. این گونه نقل قول‌ها، اگر بیش از سه سطر (۴۰ کلمه) باشند، با قلم متفاوت و به صورت چپ‌چین در فاصله ۲ سانتیمتر از حاشیه راست برگه و بدون گیومه درج می‌شوند.
۴. ارجاع به آثار لاتین و فارسی، هم در پی‌نوشت‌ها و هم در فهرست منابع، به گونه یکسان صورت می‌پذیرد.
۵. ارجاعات در نشریات، به صورت پی‌نوشت آورده می‌شوند.

ذکر منابع

۱. ذکر منابع در پی‌نوشت‌ها

در پی‌نوشت، ارجاع به منبع نقل قول در نخستین بار به شیوه زیر انجام می‌شود:

یک. کتاب‌ها: نام و نام خانوادگی، نام کتاب، شماره جلد، شماره صفحه. مثال:

- محمد تقی مصباح، آموزش فلسفه، ج ۲، ص ۱۲۳.

تبصره یک: اگر نویسندگان کتاب دو نفر باشند، باید نام هر دو ذکر شود؛ اما اگر شمار بیشتر باشد، نام و نام

خانوادگی نخستین نویسنده ذکر و عبارت «و دیگران» به آن افزوده می‌شود. مثال:

! ناصر مکارم شیرازی و دیگران، تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۰۰.

تبصره دو: چنانچه کتاب چند جلدی باشد و هر جلد مترجم جداگانه داشته باشد، نام مترجم پس از شماره جلد

درج می‌شود. مثال:

- فردریک کاپلسون، تاریخ فلسفه، ج ۱، ترجمه جلال‌الدین مجتوبی، تهران، سروش، ۱۳۶۲.

- فردریک کاپلسون، تاریخ فلسفه، ج ۶، ترجمه اسماعیل سعادت و منوچهر بزرگمهر، چ سوم، تهران،

سروش، ۱۳۸۰.

دو: کتاب‌های ترجمه یا ویرایش و یا تحقیق شده: نام و نام خانوادگی، نام کتاب، ترجمه/ ویراسته/ تحقیق نام و نام خانوادگی، شماره جلد، شماره صفحه. مثال:

- برایان موریس، مطالعات مردم‌شناختی دین، ترجمه سیدحسین شرف‌الدین و محمد فولادی، ص ۱۲.

سه. بخشی از کتاب یا مقاله‌ای از مجموعه مقالات: نام و نام خانوادگی نویسنده/ بخش/ مقاله، «عنوان بخش / مقاله»، در:

نام و نام خانوادگی گردآورنده مجموعه مقالات، نام کتاب، شماره جلد، شماره صفحه. مثال:

- زیگموند بامن، «مدرنیته چیست» در: حسینعلی نوذری، مجموعه مقالات مدرنیته و مدرنیسم: سیاست، فرهنگ و نظریه

اجتماعی، ص ۱۲.

چهار. مقاله از مجله: نام و نام خانوادگی نویسنده، «عنوان مقاله»، عنوان مجله، شماره مجله، شماره صفحه. مثال:

- عبدالرسول عبودیت، «اصالت وجود»، معرفت فلسفی، ش ۳، ص ۱۸۹.

پنج. نقل قول از منبع واسطه (به نقل از منبعی دیگر):^۱ نام و نام خانوادگی نویسنده ناقل، نام کتاب/ «نام مقاله»، نام مجله،

شماره مجله، شماره صفحه، به نقل از: نام و نام خانوادگی نویسنده اصلی، نام کتاب، شماره جلد، شماره صفحه.

مثال:

- عبدالرسول عبودیت، «اصالت وجود»، معرفت فلسفی، ش ۲، ص ۱۸۳، به نقل از: علی مدرس، بدایع الحکم،

ص ۲۱۲.

شش. پایان‌نامه: نام و نام خانوادگی نویسنده، عنوان پایان‌نامه، (پایان نامه) شماره صفحه. مثال:

- محمدجواد زاهدی، توسعه و نابرابری‌های اجتماعی (بررسی نمونه‌ای مناطق روستایی استان قزوین)، ص ۱۲۳.

^۱- البته لازم است، در حد امکان، مقالات پژوهشی بدون واسطه به منابع اصلی ارجاع داده شود.

۱ - نام و نام خانوادگی نویسنده، «عنوان مقاله»، نام روزنامه، شماره روزنامه، تاریخ، شماره صفحه.

- حسن احمدی، «بررسی مفهوم زکات»، روزنامه کیهان، ۱۳۸۴۳، ۱۳۷۵ / ۷ / ۲، ص ۴.

یادآوری یک:

۱. چنانچه یک اثر بدون فاصله در دو یا چند پی‌نوشت منبع قرار گیرد، از تکرار مشخصات آن اثر خودداری و با

ذکر کلمه «همان» و شماره صفحه به آن اشاره می‌شود. مثال:

۱. محمدتقی مصباح، تعلیقه علی‌نهایه‌الحکمه، ص ۱۲. ۲. همان، ص ۱۲۳.

۲. هرگاه یک منبع در پی‌نوشت‌های بعدی با فاصله تکرار شود، مشخصات به‌طور کامل درج می‌شود. مثال:

- محمدتقی مصباح، تعلیقه علی‌نهایه‌الحکمه، ص ۱۲.

تبصره: اگر از یک نویسنده فقط یک کتاب در پی‌نوشت‌ها ارجاع شده است، به جای تکرار نام کتاب، واژه

«همان» به‌کار می‌رود.

۳. اگر از منبعی که نام آن طولانی است، چند بار استفاده شود، نام آن منبع (کتاب / مقاله / پایان‌نامه) نخستین بار به

صورت کامل و در دفعات بعدی به‌اختصار درج می‌شود. مثال:

- محمدتقی مصباح، تعلیقه، ص ۱۲. - محمدجواد زاهدی، توسعه و نابرابری‌های اجتماعی، ص ۴۶.

۴. برای نقل قول از چند صفحه پیاپی، از نشانه «ص» (و نه «صص») استفاده می‌شود و شماره صفحه اول در سمت

راست و شماره صفحه آخر در سمت چپ نوشته و میان آنها خط تیره درج می‌شود. مثال: - ص ۲۶-۲۷

۵. در صورت نقل قول از چند صفحه غیرپیاپی، شماره صفحات از راست به چپ و از کوچک به بزرگ نوشته و

با علامت ویرگول از یکدیگر جدا می‌شوند. مثال: - ص ۱۲۳، ۱۲۸ و ۲۳۴

۶. ذکر مشخصات منبع نقل قول غیرمستقیم با نشانه اختصاری «ر.ک.» آغاز می‌شود.

۷. اگر در یک پی‌نوشت از چند منبع استفاده شده باشد، منابع مختلف با علامت «؛» از هم جدا می‌شوند. مثال:

- محمدتقی مصباح، تعلیقه، ص ۱۲؛ محمدجواد زاهدی، توسعه و نابرابری‌های اجتماعی، ص ۲۴۶.

تبصره: اگر در یک پی‌نوشت از دو منبعی استفاده شود که اثر یک نویسنده با مجلدات مختلف باشد، دو منبع با علامت «و» از هم جدا می‌شوند. مثال:

- محمدتقی مصباح، آموزش فلسفه، ج ۱، ص ۱۲ و ج ۲ ص ۱۳.

۲. ذکر منابع در فهرست منابع

در پایان هر مقاله، با توجه به نمونه‌های زیر فهرست کامل منابع با مشخصات کامل کتاب‌شناختی هریک درج می‌شود. منابع بر اساس حروف الفبا و به ترتیب ذیل مرتب می‌شوند.

یک. کتاب‌ها: نام خانوادگی، نام، نام کتاب، نوبت چاپ، محل نشر، ناشر، سال نشر. مثال:

- مصباح، محمدتقی، آموزش فلسفه، چ هشتم، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴.

اگر کتاب را دو نفر نوشته باشند، باید نام هر دو نفر بر اساس نمونه زیر ذکر شود؛ اما اگر شمار نویسندگان

بیشتر باشد، نام و نام خانوادگی نخستین نویسنده ذکر و عبارت «و دیگران» افزوده می‌شود. مثال:

- احمدی، علی و حسن تقی زاده، فرهنگ مردم شناسی، قم، مرکزی، ۱۳۸۳.

تبصره یک: اگر به چند اثر از یک نویسنده استناد شده باشد، نام و نام خانوادگی نویسنده، فقط همراه با مشخصات نخستین اثر وی ذکر می‌گردد و در مشخصات آثار بعدی، به جای نام و نام خانوادگی او، خط تیره درج می‌شود. مثال:

- محمد تقی مصباح یزدی، آموزش فلسفه، چ هشتم، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴.

:- _____، آموزش فلسفه، چ هشتم، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴.

تبصره دو: اگر اثری چندجلدی در طول چند سال مختلف انتشار یافته باشد، در محل تاریخ نشر آن، به ترتیب، سال نشر نخستین و واپسین جلد نوشته می‌شود. مثال:

- طباطبایی، سیدمحمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ۲۰ جلد، ۱۳۸۵-۱۳۸۸

دو. کتاب‌های ترجمه یا ویرایش یا تحقیق شده: نام خانوادگی، نام، نام کتاب، ترجمه / ویراسته / تحقیق نام و نام خانوادگی، نوبت چاپ، محل نشر، ناشر، سال نشر. مثال:

- موریس، برایان، *مطالعات مردم‌شناختی دین*، ترجمه محمد فولادی و سیدحسین شرف‌الدین، چاپ دوم، قم،

۱۳۷۸، صدف.

سه. بخشی از یک کتاب یا مقاله‌ای از مجموعه مقالات: نام خانوادگی نویسنده بخش / مقاله، نام عنوان بخش / مقاله،

در: نام و نام خانوادگی گردآورنده / ویراستار مجموعه، نام کتاب، نوبت چاپ، محل نشر، ناشر، سال نشر. مثال:

- بامن، زیگمون، «مدرنیته چیست؟» در: *مجموعه مقالات مدرنیته و مدرنیسم: سیاست، فرهنگ و نظریه اجتماعی*،

ترجمه و تدوین حسینعلی نوذری، چ سوم، تهران، نقش جهان، ۱۳۷۹.

چهار. مقاله‌ای از مجله: نام خانوادگی نویسنده، نام، «عنوان مقاله»، نام مجله، شماره مجله، ماه یا فصل و سال نشر،

شماره صفحه‌های اول و آخر مقاله. مثال:

- عبودیت، عبدالرسول، «اصالت وجود»، معرفت فلسفی، ش ۲، پاییز و زمستان ۱۳۸۳، ص ۲۰۶-۱۷۷.

پنج. پایان‌نامه: نام خانوادگی، نام، عنوان پایان‌نامه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد / دکتری، رشته، دانشکده، دانشگاه، سال دفاع. مثال:

- زاهدی، محمدجواد، توسعه و نابرابری‌های اجتماعی: (بررسی نمونه‌ای مناطق روستایی استان قزوین)، پایان‌نامه دکتری،

جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.

یادآوری دو:

۱: اگر پدیدآورنده اثر، مؤسسه یا سازمانی بوده، اثر نویسنده مشخصی نداشته باشد، نام آن سازمان یا مؤسسه به

جای نام نویسنده قرار می‌گیرد.

۲: مشخصات منابعی که نام نویسنده ندارند و مؤسسه مشخصی نیز عهده‌دار تألیف آن نبوده است، با نام اثر آغاز می‌شود.

۳: هرگاه محل نشر، نام ناشر یا تاریخ نشر اثری معلوم نباشد، به جای آنها از نشانه‌های زیر استفاده می‌شود:

بدون محل نشر: [بی‌جا] بدون محل نشر: [بی‌نا] بدون تاریخ نشر: [بی‌تا]

۴. در ذکر سال نشر آثار، سال‌های قمری با نشانه اختصاری «ه.ق» مشخص می‌شوند.

۵. نشانی منابع لاتین همچون منابع فارسی ذکر خواهد شد.

-Clifford Geertz, *Interpretion of Cultures*, Basic Book, New York, 1995.

۶. در صورت نقل مطلب از سایت‌های اینترنتی، باید نشانی دقیق سایت‌ها به صورت لاتین درج شود. مثال:

www/farshed.ir، ۱۳۸۶

۷. اسامی بلند به صورت خلاصه نوشته می‌شوند. مثال:

- ابو حسن علی بن محمد حسین بن حبیب ماوردی ← علی بن محمد ماوردی.

۸. اگر نویسنده‌ای دارای دو اسم مشهور و غیرمشهور باشد، به جای اسم غیر مشهور، اسم مشهور وی درج می‌شود. مثال:

- صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی، *الحکمه المتعالیه فی الاسفار العقلیه الاربعه*، ج ۲، ص ۱۲. ←

ملاصدرا، *الحکمه المتعالیه*، ج ۲، ص ۱۲.

۹. در متن مقالات نام کتاب‌ها با قلم ایرانیک نازک آورده می‌شود.

۱۰. جز در مواردی که به اصل واژگان عربی نیاز است، مانند بحث‌های مفهوم‌شناسی، از ذکر اصل آیات یا روایات

در متن خودداری می‌شود، و در صورت ضرورت نیز در پی‌نوشت می‌آیند.